

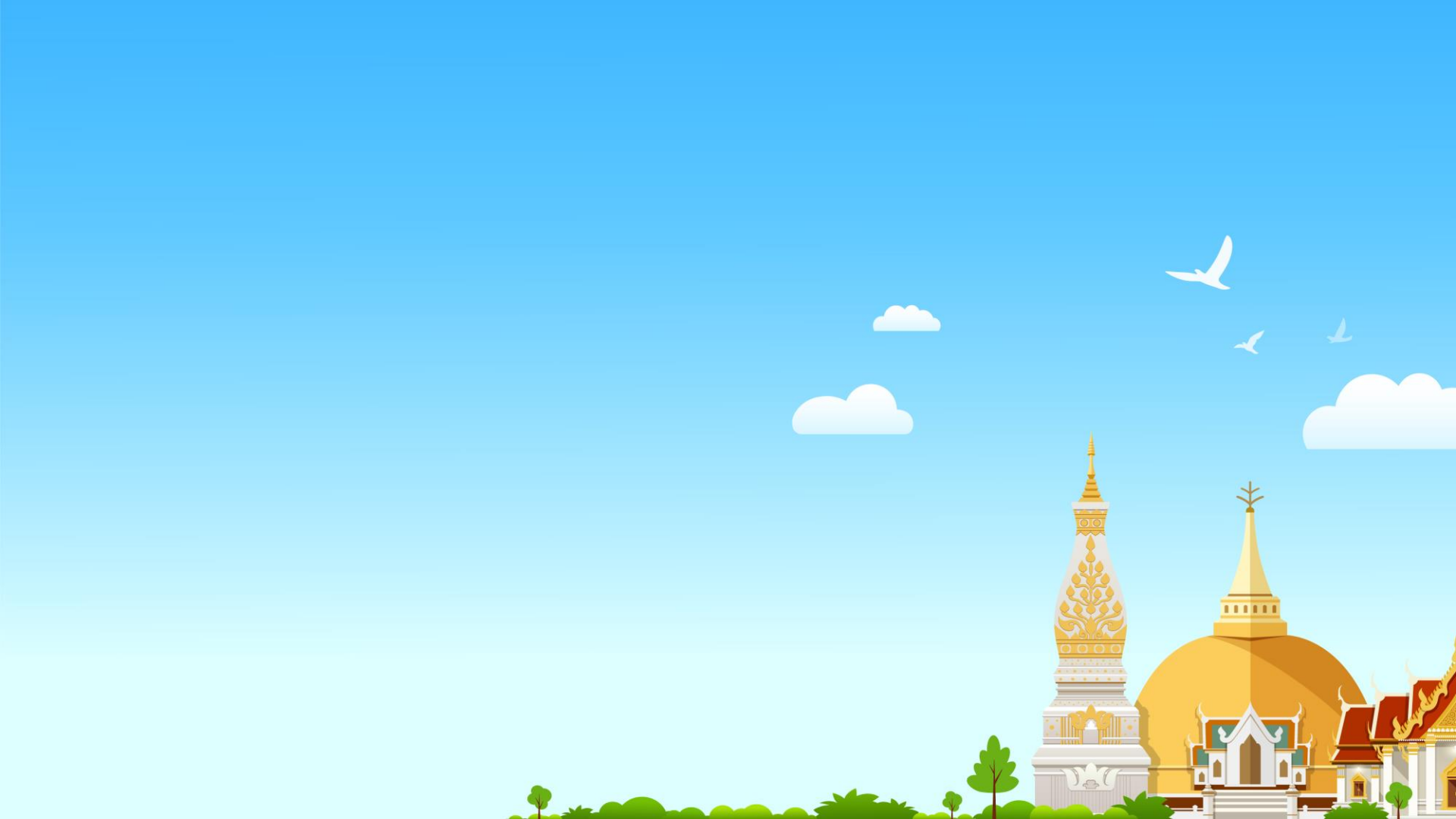
รายวิชาสังคมศึกษา

รหัสวิชา สด๕๑๐๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

เรื่อง การพัฒนาจิตใจทางพระพุทธศาสนา

ครูผู้สอน ครูนจรักษ์ สุขเจริญ
ครูสุกฤณา นกเทียน

การพัฒนาจิตใจทาง พระพุทธศาสนา

จุดประสงค์การเรียนรู้

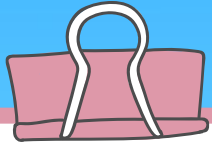
๑. อธิบายการพัฒนาจิตใจทางพระพุทธศาสนา
๒. วิเคราะห์การพัฒนาจิตใจทางพระพุทธศาสนาและ
หลักในการพัฒนาชาติไทย
๓. ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาจิตใจทางพระพุทธศาสนา

ทบทวนความรู้เดิม

พระพุทธศาสนาเป็นหลักในการพัฒนาชีวิต ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม

พระพุทธศาสนามีคำสอนที่มีเป้าหมาย
เพื่อการพัฒนากาย พัฒนาจิตใจ และ
พัฒนาสิ่งแวดล้อม ให้เกิดขึ้นแก่
พุทธศาสนิกชนผู้นับถือปฏิบัติ

พุทธศาสนิกชนได้นำหลักธรรมคำสอน
วัฒนธรรมความเชื่อจากพระพุทธศาสนา
มาพัฒนาเป็นวิถีความเชื่ออันดีงามและ
ถูกต้อง จนกลายเป็นส่วนหนึ่งใน
การพัฒนาสังคม รวมถึงสภาพแวดล้อม
เพื่อให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

ไตรสิกขา

ภavana ๔

อริยสัจ ๔

ไตรสิกขา

ไตรสิกขา หมายถึง การศึกษาเรียนรู้เพื่อให้เกิด
การพัฒนาตนเองและสังคม ๓ ประการ

ศีล (ศีลสิกขา)

สมาธิ (จิตตสิกขา)

ปัญญา (ปัญญาสิกขา)

ศีล (ศีลสิกขา) คือ การฝึกอบรมกายและวาจา
ให้เรียบร้อย ฝึกให้อยู่ในวินัย

สมาธิ (จิตตสิกขา) คือ การฝึกอบรมจิตใจ
ให้มีความสงบ มุ่งมั่นในการทำความดี

ปัญญา (ปัญญาสิกขา) คือ การฝึกอบรมตนให้มีปัญญารู้
และเห็นแนวทางแห่งการปฏิบัติที่ถูกต้อง และแสวงหา
ความรู้อยู่เสมอ

ภาวนา ๔

กายภาวนา

ศีลภาวนา

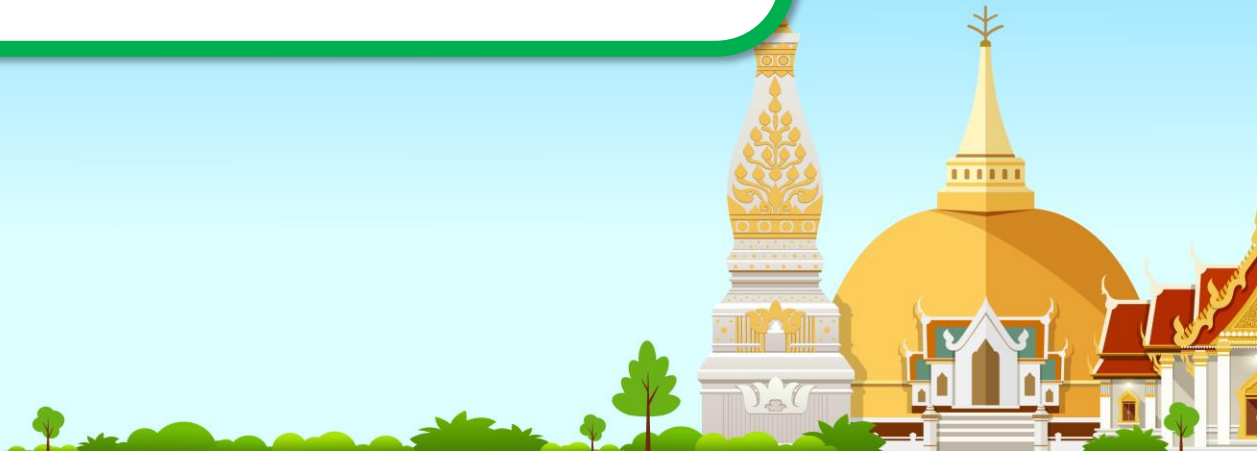
จิตตภาวนา

ปัญญาภาวนา

กายภาวนา

กายภาวนา คือ การฝึกอบรมกายให้ปฏิบัติ
ต่อสิ่งต่าง ๆ ในทางที่ดี ไม่ให้เกิดโทษ เช่น
ทิ้งขยะลงในถังขยะ ไม่ทิ้งขยะลงในแหล่งน้ำ

ศีลภาวนา

ศีลภาวนา คือ การฝึกอบรมศีลให้อยู่ใน
ระเบียบวินัย เช่น ปฏิบัติตามกฎหมาย
ไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่สังคม

จิตตภาวนา

จิตตภาวนา คือ การฝึกอบรมจิตใจ
เจริญงอกงามด้วยคุณธรรม เช่น
เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

ปัญญาภาวนา

ปัญญาภาวนา คือ การฝึกอบรมปัญญา
ให้เข้าใจสิ่งต่าง ๆ ตามความเป็นจริง
เพื่อแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นโดยใช้สติปัญญา

อริยสัจ ๔

อริยสัจ ๔ หมายถึง เป็นหลักธรรมที่ใช้แก้ทุกข์
และความเดือดร้อนด้วยเหตุและผล

ทุกซ์

สมุทรัย

นิโรธ

มรรค

ทุกข์

ทุกข์ คือ ความไม่สบายกาย
ความไม่สบายใจ เช่น นักเรียน
อยากได้ของเล่นราคาแพง

สมุทัย

สมุทัย คือ การศึกษาหาสาเหตุ
ของทุกข์ เช่น พ่อแม่ไม่มีเงิน
ให้ซื้อของเล่น

นิโรธ

นิโรธ คือ ความดับทุกข์
เช่น นักเรียนเก็บเงินออม
จากค่าขนมเพื่อซื้อของเล่น
ด้วยตัวเอง

มรรค

มรรค คือ ข้อปฏิบัติให้ถึง
การดับทุกข์ เช่น นักเรียนซื้อ
ของเล่นจากเงินที่ออมไว้และ
มีความภูมิใจในตนเอง

การพัฒนาจิตใจทาง พระพุทธศาสนา

แหล่งที่มา : <https://www.mokkalana.com/6444/>

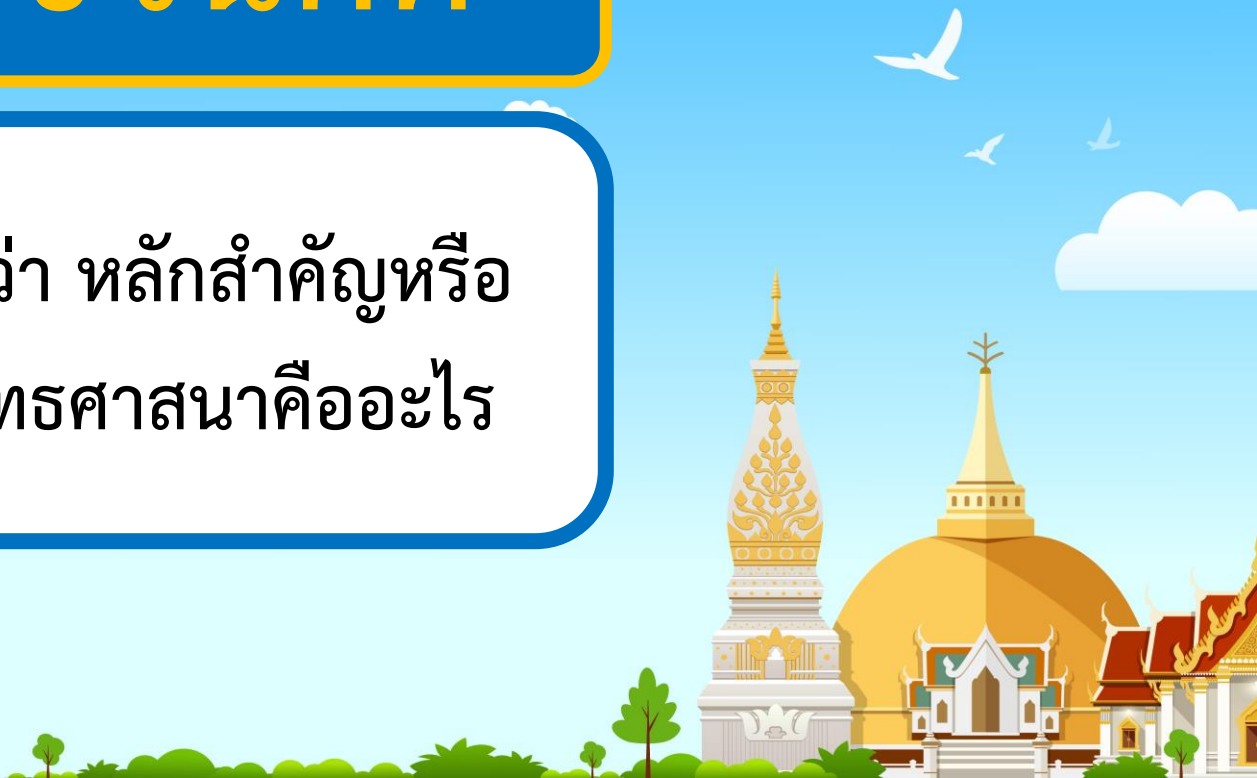

แหล่งที่มา : <https://www.silpathai.net/> ใช้พลังจิตที่ได้ผลดี/

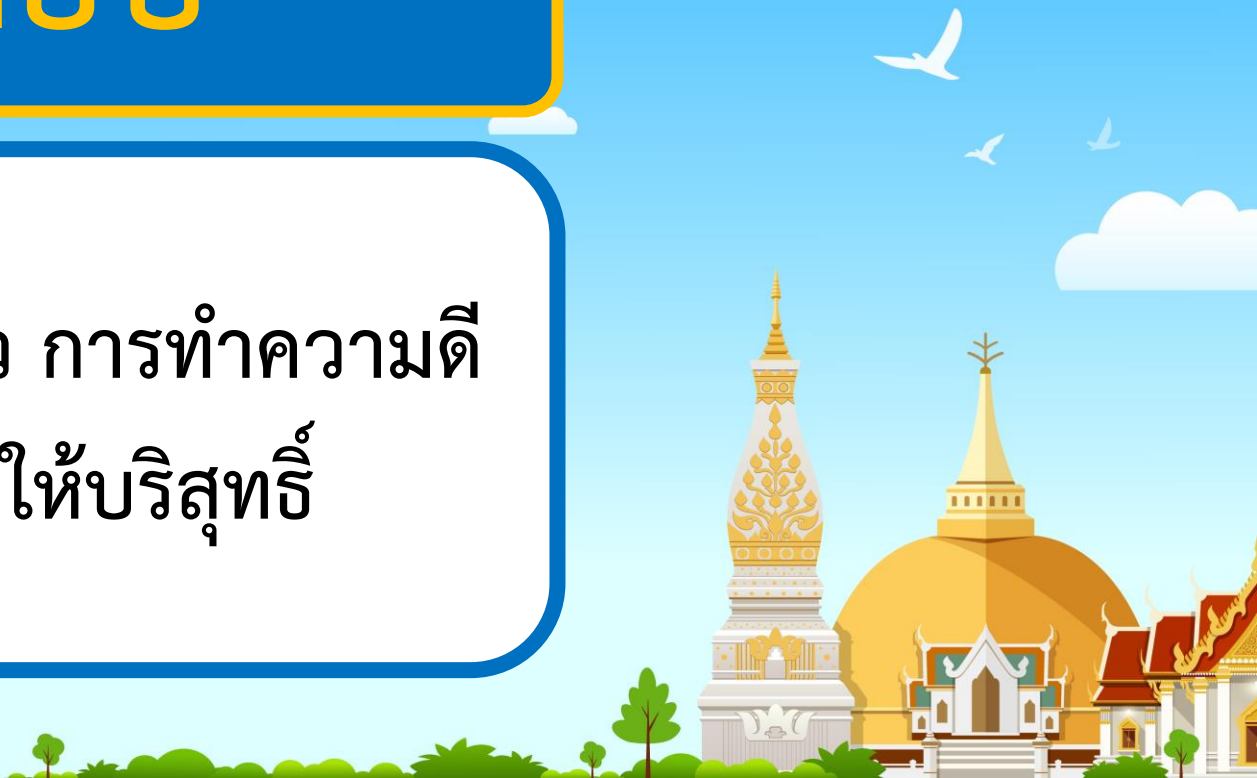
คำถามชวนคิด

นักเรียนรู้หรือไม่ว่า หลักสำคัญหรือ
หัวใจของพระพุทธศาสนาคืออะไร

คำตอบ

การไม่ทำความชั่ว การทำความดี
การทำจิตใจให้บริสุทธิ์

การพัฒนาจิตใจทาง พระพุทธศาสนา

การพัฒนาจิตใจ คือ หลักธรรมที่จะนำมาใช้ในการพัฒนา
ด้านจิตใจ คือ หลักโอวาท ๓ ซึ่งประกอบด้วย
การไม่ทำความชั่ว การทำความดี
และการทำจิตใจให้บริสุทธิ์

ความรู้เสริม

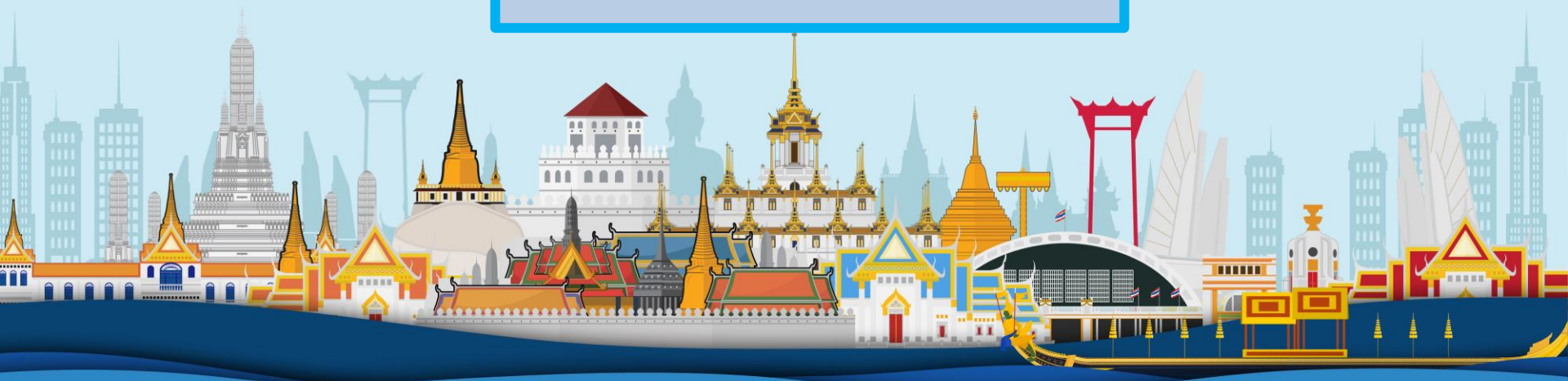
หลักโอวาท ๓ หรือที่เรียกว่า โอวาทปาฏิโมกข์
เป็นหลักธรรมหรือหลักการที่สำคัญของ
พระพุทธศาสนาที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงโปรด
พระอรหันต์จำนวน ๑,๒๕๐องค์ ใน วันขึ้น
๑๕ ค่ำ เดือน ๓ ซึ่งต่อมาเรียกวันมาฆบูชา

การไม่ทำความชั่ว

การทำความดี

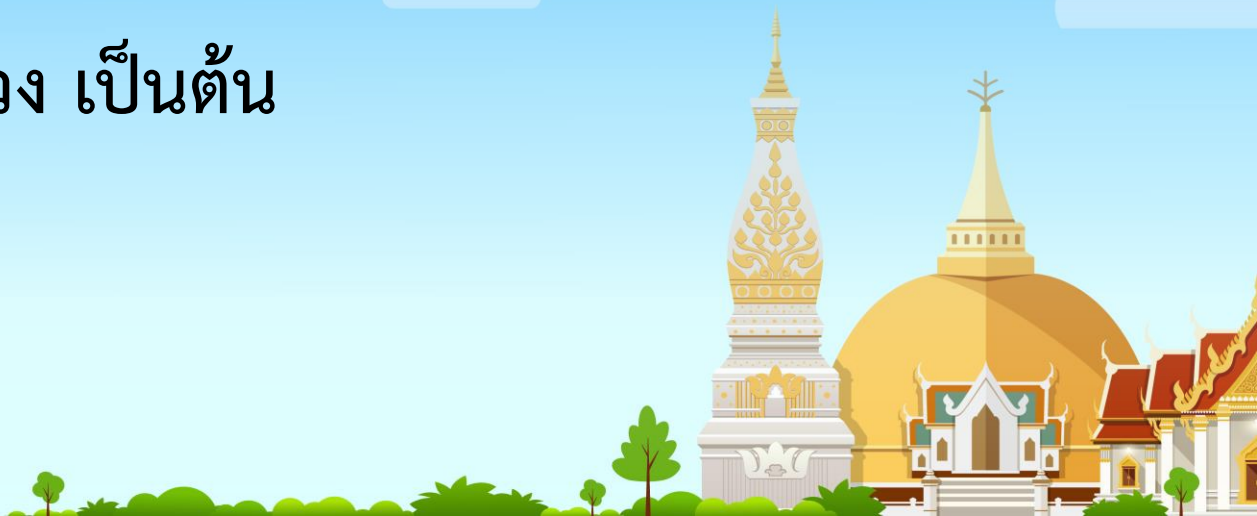
การทำจิตใจให้บริสุทธิ์

การไม่ทำความชั่ว

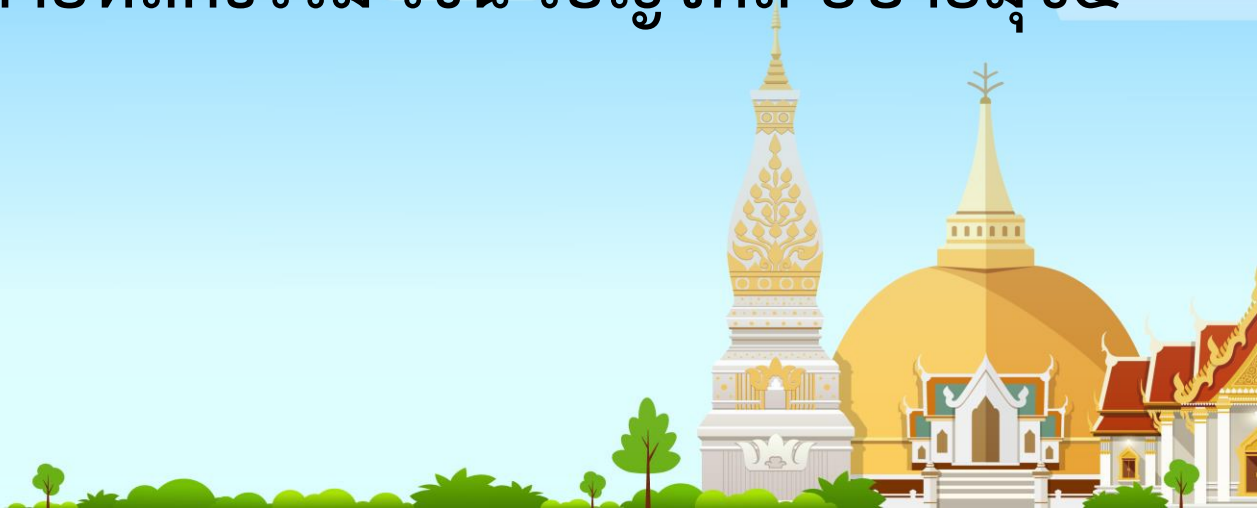
การไม่ทำความชั่ว คือ ทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ เช่น
ไม่นำสัตว์มาทรมานกักขัง ไม่ลักขโมยของ
ไม่พูดโกหกหลอกลวง เป็นต้น

การไม่ทำความชั่ว

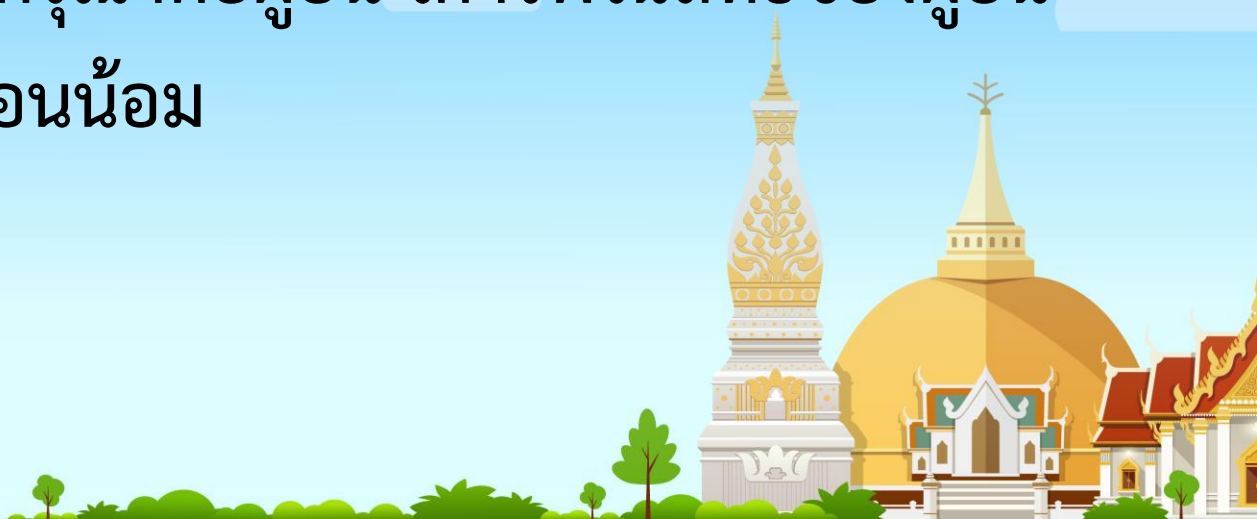
การไม่ทำความชั่วนั้น สามารถปฏิบัติได้ตามหลักธรรมทาง
พระพุทธศาสนาหลายหลักธรรม เช่น เบญจศีล อปายมุข๔

การทำทำความดี

การทำทำความดี ทั้งทางกาย ทางวาจา ทางใจ เช่น
มีความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น เคารพในสิทธิของผู้อื่น
พูดจาสุภาพอ่อนน้อม

การทำจิตใจให้บริสุทธิ์

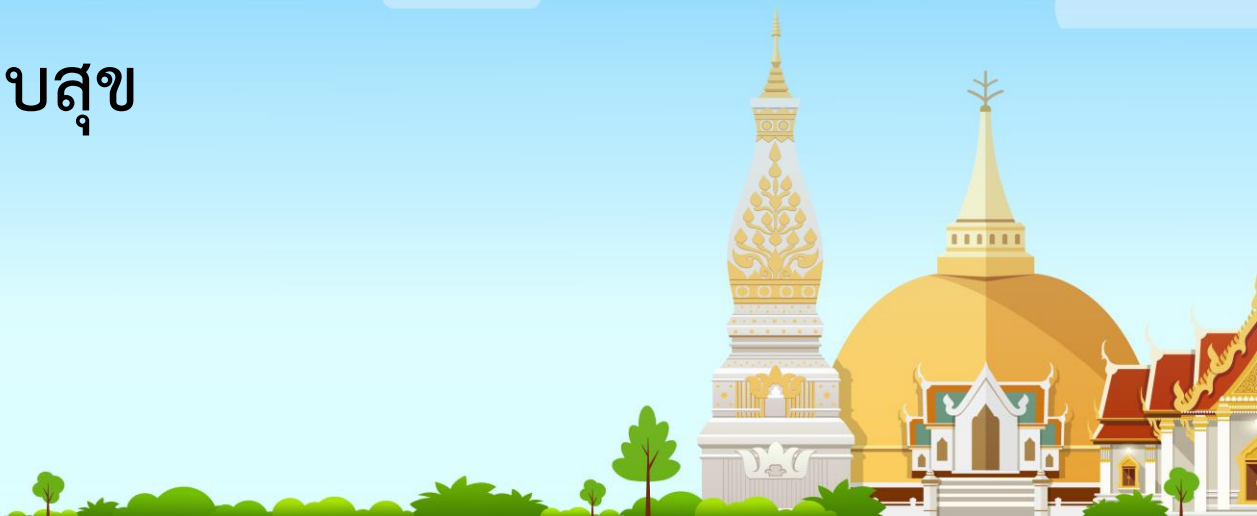
การทำจิตใจให้บริสุทธิ์ โดยการฝึกบริหารจิตและเจริญปัญญา
เพื่อให้มีสติ สมาธิ และปัญญา รู้จักการแก้ปัญหาอย่างถูกต้อง
เช่น การนั่งสมาธิ ไหว้พระสวดมนต์

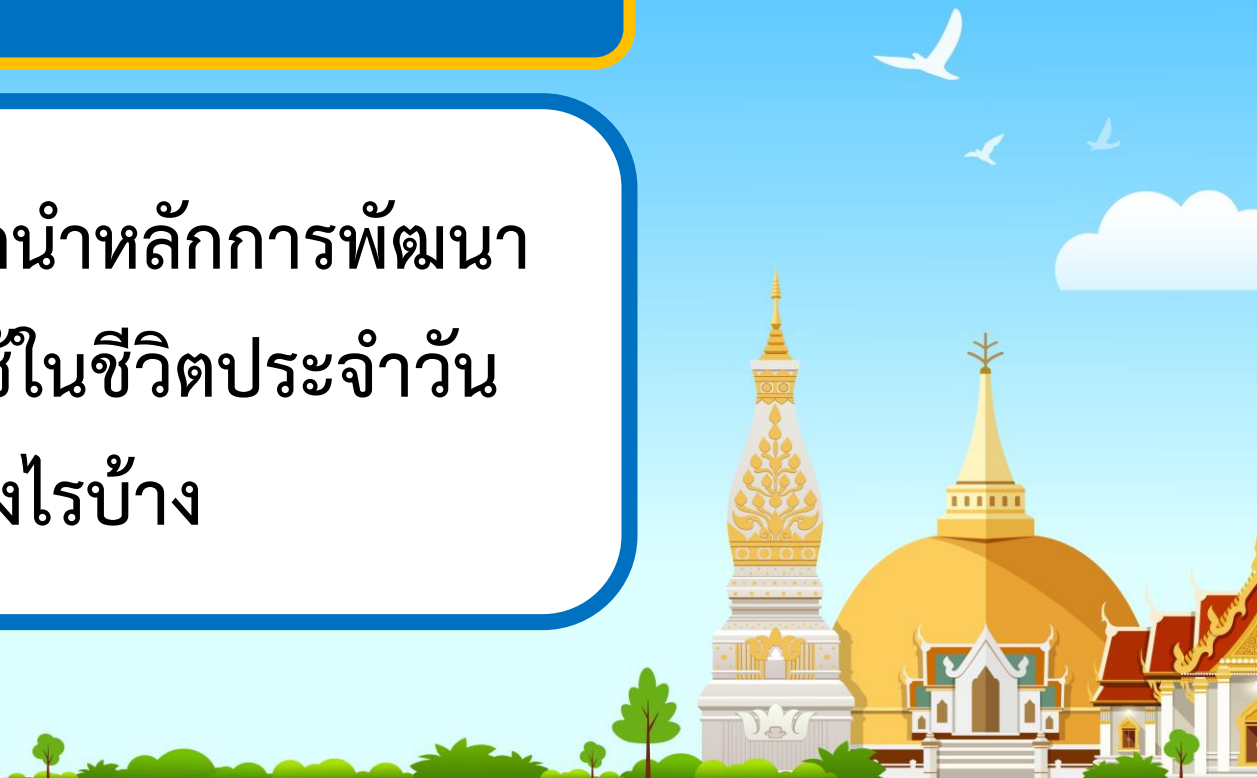
การพัฒนาจิตใจทางพระพุทธศาสนา

ผู้ปฏิบัติตามหลักธรรมดังที่กล่าวมาจะทำให้สามารถพัฒนา
ตนเองได้ทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ เมื่อพัฒนาตนเองแล้ว
ย่อมใช้ชีวิตได้อย่างสงบสุข

คำถามชวนคิด

นักเรียนสามารถนำหลักการพัฒนา
จิตใจมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน
อย่างไรบ้าง

คำตอบ

ความมีเมตตา ไม่รังแกผู้อื่นและ
นั่งสมาธิ สวดมนต์ไหว้พระ
เพื่อลดความโลภ โกรธ หลง

สถานการณ์จำลอง
ให้นักเรียนอ่าน
เรื่อง เกี่ยวกับการพัฒนาจิตใจ
ทางพระพุทธศาสนา

สถานการณ์จำลอง

นิชาได้ไปเดินตลาดกับแม่ของเขา
และนิชาได้ขอเงินแม่ไปซื้อขนม
แต่นิชาไม่ได้นำเงินไปซื้อขนมตามที่
ต้องการ นักเรียนคิดว่าการกระทำ
ของนิชา เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

ตัวอย่างคำตอบสถานการณ์

การกระทำของนิชาไม่เหมาะสม
เพราะนิชาไม่ปฏิบัติตามหลัก
โอวาท ๓ เพราะนิชา
โกหกแม่ของเขา

ชั้นปฏิบัติ

คำชี้แจง
ให้นักเรียนทำใบงานที่ ๓
เรื่อง การพัฒนาจิตใจทางพระพุทธศาสนา

คำชี้แจง

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

ให้นักเรียนทำใบงานที่ ๓
เรื่อง การพัฒนาจิตใจทาง
พระพุทธศาสนา

คำชี้แจงครูปลายทาง

๑. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๓
เรื่อง การพัฒนาจิตใจทาง
พระพุทธศาสนา
๒. ครูเดินดูและให้ความช่วยเหลือ
ตามความเหมาะสม

ใบงานที่ ๓ เรื่อง การพัฒนาจิตใจทางพระพุทธศาสนา
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง มุมมองศรัทธา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การพัฒนาจิตใจทางพระพุทธศาสนา
รายวิชา สังคมศึกษา รหัส ส๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเขียนบันทึกว่าเราทำตามหลักโอวาท ๓ อย่างใดบ้างพร้อมวาดภาพ
ลงในกรอบที่กำหนดให้

ติดภาพหรือวาดภาพ

๑. ไม่ทำความชั่ว

๒. ทำความดี

ใบงานที่ ๓

๓. ทำจิตใจให้บริสุทธิ์.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๓

ติดภาพหรือวาดภาพ

๑. ไม่ทำความชั่ว

.....

.....

๒. ทำความดี

.....

.....

๓. ทำจิตใจให้บริสุทธิ์

.....

.....

๑. ไม่ทำความชั่ว

.....ไม่โกหก ไม่ทำร้ายสัตว์.....

๒. ทำความดี

.....ช่วยคุณพ่อคุณแม่ทำงานบ้าน ทำการบ้านส่งครู.....

๓. ทำจิตใจให้บริสุทธิ์

.....นั่งสมาธิ ไหว้พระ สวดมนต์.....

สรุปบทเรียน

การพัฒนาจิตใจ ตามหลักการทาง
พระพุทธศาสนา สามารถกระทำได้โดย หลักโอวาท ๓
ซึ่งประกอบด้วย การไม่ทำความชั่ว การทำความดี
และการทำจิตใจให้บริสุทธิ์

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง

พุทธประวัติก่อนการออกผนวช

สิ่งที่ต้องเตรียม

ใบงานที่ ๔

เรื่อง พุทธประวัติก่อนการออกผนวช

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

